

“UŞAQ yaşlarımda efir vasitəsilə ifa olunan mahnıları dinlədikcə mənə oxumaq ruhu yaranırdı. Artıq 10-12 yaşlarımda xalq mahnılarını dərk edir, necə oxumaq lazım olduğunu anlayırdım. O vaxt indiki kimi deyildi, bir televiziya kanalı var idi. Əsasən də radioya qulaq asırıdım. Mən radio vasitəsilə Arif Babayevi, Xan Şuşinski, Yaqub Məmmədovu dinləyirdim. Onları dinlədikcə, səslərinin ahəngini tutub mən də oxuyurdum”. Bu sözləri bizimlə söhbətində “Üç nöqtə” qəzetinin qonağı Azərbaycan Milli Konservatoriyasının əməkdar müəllimi Qəzənfər Abbasov dedi. Müsahibimizlə onun ümumi fəaliyyətindən, tələbələrini ilə münasibətindən danışdıq.

- Xanəndə olmaq necə bir hissdir?

- Əvvəla, gəlib məndən müsahibə götürdüyünüz üçün sizə təşəkkür edirəm. Arzu edirəm ki, qəzetiniz uzun ömürlü olsun. Sualınızın cavabına gəldikdə isə, deyə bilərəm ki, bu hiss ilahi bir hissdir. Bəlkə də, hamı tərəfindən deyilən sözləri deyəcəm, amma mənim sözlərim ilə başqaları arasında fərq var. Çoxları bu hissini nə olduğunu dair izah verə bilməzlər. Bu hiss insanın daxili intuisiyasıdır, həyəcanıdır. Muğam elə bir janrdır ki, yalnız vergili, yəni istedadlı insanlar nəğməkar, xanəndə ola bilərlər. Yalnız onlar bu hissi keçirə bilər. Bu hissini də sözlə ifadəsi çox çətindir. Necə ki, muğamın tərifini çətindir, bu hissini də tərifini vermək mümkün deyil. Çünki hər bir insanın daxili intuisiyasından bir aləm doğur, mənfə və ya müsbət... Xanəndə sevincli, yəni müsbət hisslər keçirsə, fərqli səpkidə ifalar edər. Əgər mənfə, yəni qəmli bir aura da olarsa, bu zaman da tamam fərqli ifalar ortaya çıxar.

- Xanəndə olmaq istədiyinizi biləndə ailəniz necə qarşıladı?

- Səs doğuşdan verilən bir vergidir. Uşaq yaşlarımdan səsimin olduğunu hiss edirdim. Kənd uşağı olmuşuq. Ağcabədi rayonunun Hacılar kəndində böyümüşük. Ağacın “haça” deyilən yerində oturub nə gəldi oxuyardıq. Təbii ki, uşaq olduğumuz üçün mahnı bilmirdik, amma öz ələmimizdə əylənirdik. Bir qədər böyüyəndən sonra efir vasitəsilə ifa olunan mahnıları dinlədikcə mənə də oxumaq ruhu yaranırdı. Artıq 10-12 yaşlarımda xalq mahnılarını dərk edir, necə oxumaq lazım olduğunu anlayırdım. O vaxt indiki kimi deyildi, bir televiziya kanalı var idi. Əsasən də radioya qulaq asırıdım. Mən radio vasitəsilə Arif Babayevi, Xan Şuşinski, Yaqub Məmmədovu dinləyirdim. Onları dinlədikcə, səslərinin ahəngini tutub mən də oxuyurdum. O vaxt toylara gedib mağarın kənarından oxuyanlara qulaq asırıdım. Həmin toylarda Süleyman Abdullayevi, Əhsən Dadaşovu görmüşəm. Əmim Sabir Abbasov da orda oxuyurdu. O, mənim ilk ustam olub.

Bu sənəti seçməyimə, ailəmin buna münasibətində gəldikdə isə, əslində mənim xanəndə olmaq fikrim yox idi. Ailəm bu sənətə o qədər də razı deyildi. Bunun səbəbi də kəndimizdə musiqi məktəbinin olmaması ilə bağlı idi. Ailədə 8 uşaq idik və hərəsi bir ixtisasa yiyələnmişdi. O vaxt mən Azərbaycan Dövlət Universitetinin – indiki Bakı Dövlət Universitetinin Hüquq fak-

“Muğam yalnız onu düzgün ifa etməyi bilənə görünür və əsl seyrini ortaya çıxarır”

QƏZƏNFƏR ABBASOV: “MUĞAMDA YENİLİK ETMƏK MÜMKÜN DEYİL, YALNIZ MÜKƏMMƏL İFALAR ETMƏK MÜMKÜNDÜR”

kültəsinə hazırlayırdım. Hüquqşünas olmaq istəyirdim, ancaq qismət olmadı. O dövrün nə qədər yaxşı xüsusiyyətləri olsa da, bəzi çirkinlikləri də vardı. O vaxt Hüquq fakültəsinə hər adam qəbul ola bilmirdi, çox az hallarda kasıb adamların uşaqları instituta girə bilirdi. Mən də qəbul ola bilmədim. Lakin yaxşı səsim olduğu, həm də davamlı olaraq oxuduğum üçün mənə bu sahəni davam etdirməyi, Asəf Zeynallı adına musiqi kollecində daxil olmağı məsləhət gördülər. Kollecə daxil olmaq üçün 6 ay Nəriman Əliyevin sinfində hazırlaşdım və bura qəbul olmağı bacardım. Kollecə daxil olduğdan sonra Nəriman müəllimin sayəsində qısa müddətdə - 5 illik təhsil müddətinin 3 ilində ixtisas üzrə mənə veriləcək təhsili tamamladım. Nəriman Əliyev qısa müddətdə mənə muğamları öyrətdi.

- Bu gün müəllim olmağınızda kimlərin rolu var?

- Müəllimlik çətin sənətdir. Eyni zamanda həm ifaçı, həm də yaxşı müəllim olmaq çox çətindir. Lakin yaxşı müəllim, həm də yaxşı ifaçıdır. Müəllim dərslərini zamanı öyrətdiklərini həm də ifa etməli olduğu üçün hər dərslə bir az da təkmilləşir, irəli gedir. Tədris metodikasını da Nəriman müəllimin sayəsində öyrənmişəm. O, şagirdlərə dərslər keçən zaman məni oxudur, onları öyrətməyimi istəyirdi. Respublikada çox az xanəndə tapılır ki, Nəriman müəllimdən, Seyid Şuşinskidən bəhrələnməsin. Nəriman Əliyev özü də Seyid Şuşinskiyə tələbəsi olub.

Seyid Şuşinskiyə tələbəsi olmuş müəllimlər də var. Əlibaba Məmmədov özü Seyid Şuşinskiyə tələbəsi olub. Mənim ikinci böyük ustam Arif Babayev də Seyid Şuşinskiyə tələbəsi olub. Kollecə bitirdəndən sonra Nəriman müəllimin tövsiyəsi ilə o zamankı Dövlət Konservatoriyasına qəbul oldum. Nəriman müəllim məsləhət gördü ki, burada Arif Babayevin tələbəsi olum. Ali təhsil müddətində Arif Babayevdən çox bəhrələndim. O bir müəllim kimi çox gözəl tövsiyələr verdi, məni çox yaxşı öyrətdi. Bu gün müəllim olmağında Arif Babayevin çox böyük əməyi var. Hal-hazırda biz onunla bir kafedrada çalışırıq. Nəriman Əliyev də, Arif Babayev də mənə muğam-

təhsil almaqda davam edir. Asəf Zeynallı adına musiqi kollecində Fidan Qasımbəyli, Ülviyyə Məmmədovada, Azərbaycan Milli Konservatoriyasında Nüşabə Kərimli səsi və istedadlı olan tələbələrindəndir. Nüşabə Kərimli 2017-ci ildə keçirilən Muğam müsabiqəsindəki laureatlardandır. O da uzun müddət müsabiqədə qala bildi və uğurlu çıxışları oldu. Tələbələrə hər zaman çox çalışmaları məsləhət görürəm, çünki çox çalışanda hər zaman bəhrəsini görürsən. İnanıram ki, bu tələbələr gələcəkdə də çox böyük uğurlara imza atacaqlar.

- Qeyd etdiniz ki, yaxşı müəllim olmaq çox çətindir. Elə tələbələriniz varmı ki, onlardan yaxşı müəllim olacağını düşünürsünüz?

- Bəli, var. Tələbələrimin əksəriyyəti hazırda müəllim işləyir. Bəxşiyə Mehdiyev, Rəna Qafarova belə tələbələrindəndir. Hətta hazırda müəllim işləyən tələbələrə o qədər çoxdur ki, artıq onların işlədikləri yerlərin hamısını yadda saxlaya bilmirəm. 30 ilə yaxındır ki, müəllim işləyirəm və təqdir edərsiniz ki, artıq tələbələrimin sayı-hesabını unutmuşam.

- Muğamın indiki dövrdə inkişafı barədə nə düşünürsünüz? Sizcə, xanəndələrimiz muğamı ölkəmizdə və dünyada yetərincə təbliğ edə bilirmiz?

- Muğamlarımızın təbliği haqqında çox şey demək olar. Bu və ya digər formada muğamlarımız onsuzda təbliğ olunmaqdadır. Muğamın inkişafında hər bir xanəndənin özünün qeyrəti olmalıdır. Bu sahədə təkcə müəllimlər yox, tələbələr də təşəbbüs göstərilər. Hətta mənim tələbələrimdən biri olan, Respublikanın əməkdar artisti Nigar Şabanova keçən ilin avqust ayında Özbəkistanda keçirilən Beynəlxalq festivalda 1-ci yerə layiq görüldü. Dövlətimiz də muğamın təbliğinə xüsusi diqqət ayırır və muğamı təbliğ edən ifaçıları, müəllimləri fəxri adlara layiq görür.

2012-ci ildə mən də uzunmüddətli fəaliyyətimə görə Azərbaycan Milli Konservatoriyasının rektoru Siyavuş Kəriminin və Arif Babayevin, Əlibaba Məmmədovun, Mənsüm İbrahimovun dəstəyi ilə “Əməkdar müəllim” fəxri adına layiq görüldüm. Respublikada 3-cü “Əməkdar müəllim”əm. Məndən sonra isə 2015-ci ildə Sərdar Bağirova bu ad verilib. Bu sahədə “Əməkdar müəllim” adını qazanmaq asan deyil. Sizin qəzetiniz vasitəsilə bir daha məni bu ada layiq gördüyü üçün cənab prezidentə təşəkkürümü bildirirəm.

- Son olaraq, xanəndəlik sənətini seçən tələbələrə nə məsləhət görürdünüz?

- Xanəndəlik sənətini seçən tələbələrə məsləhət görürəm ki, klassik ədəbiyyatımıza çox fikir versinlər. Muğamlarımızın səfəliğini, ənənəni qorusunlar. Muğamda yeni üslub yoxdur. Burada yenilik etmək mümkün deyil, yalnız mükəmməl ifalar etmək mümkündür. Tələbələrə tövsiyyə edirəm ki, muğamı bayağılaşdırmasınlar. Muğam aşılarmaya, bayağılaşdırılmaya uğrayanda gizlənilir. O yalnız onu düzgün ifa etməyi bilənə görünür və əsl seyrini ortaya çıxarır.

Nazlı Allahverdiyeva